

**Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

**6ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ**

Συνεδρίασε στις 3 Ιανουαρίου 2025 με την εξής σύνθεση: Ελένη Σβολοπούλου, Πρόεδρος, Κωνσταντίνος Πουρναράς, Μέλος και Σωτηρία Σταματοπούλου, Μέλος και Εισηγήτρια.

Για να εξετάσει την από 25-11-2024 και με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. **1744/27.11.2024** προδικαστική προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...» (εφεξής η «προσφεύγουσα»), που εδρεύει στην ..., οδός ... αριθ. ... όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά του «...» (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), που εδρεύει στη ... (...), όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» (εφεξής η «παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει στην ... αριθ. ... όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα ζητά την ακύρωση της με αριθ. πρωτ. ... απόφασης του ... της αναθέτουσας αρχής, με την οποία επικυρώθηκε το από 14-11-2024 Πρακτικό αξιολόγησης δικαιολογητικών κατακύρωσης και η οικεία από 14-11-2024 Εισήγηση της Επιτροπής του διαγωνισμού, καθώς και (την ακύρωση) της, ενσωματωθείσας στην ανωτέρω, με αριθ. πρωτ. ... απόφασης του ίδιου οργάνου της αναθέτουσας αρχής, με την οποία επικυρώθηκε η από 4-11-2024 Εισήγηση της Επιτροπής του διαγωνισμού και το από 4-11-2024 Πρακτικό της περί αποσφράγισης και αξιολόγησης δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικών προσφορών και οικονομικών προσφορών, κατά το μέρος που με την ανωτέρω απόφαση έγινε δεκτή η οικονομική προσφορά της εταιρείας «...» και αναδείχθηκε αυτή οριστική ανάδοχος της σύμβασης, για τους λόγους και τις αιτίες που αναπτύσσονται στην προσφυγή.

Υπέρ του κύρους και της διατήρησης της ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης άσκησε παρέμβαση η άνω παρεμβαίνουσα με αίτημα την απόρριψη της προσφυγής.

Η συζήτηση άρχισε, αφού το Κλιμάκιο άκουσε την Εισηγήτρια.

**Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα**

**Σκέφτηκε κατά τον Νόμο**

1. Για την άσκηση της προσφυγής καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο ποσού 2.715,00€ σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 363 παρ. 1 του ν. 4412/2016 και 5 παρ. 1 του π.δ. 39/2017 και με βάση την εκτιμώμενη αξία της εκτελεστικής σύμβασης, ποσού 542.846,95€ χωρίς Φ.Π.Α. (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ... ).

2. Το ...«...», ως αναθέτουσα αρχή, με την υπ' αριθ. ... Διακήρυξη προκήρυξε ηλεκτρονικό, ανοικτό, δημόσιο διαγωνισμό για τη σύναψη Συμφωνίας – Πλαίσιο, 4ετούς διάρκειας, για την «...(...)», συνολικού προϋπολογισμού 3.504.000,00€ χωρίς Φ.Π.Α., συμπεριλαμβανομένων όμως των εκάστοτε νόμιμων κρατήσεων. Στον διαγωνισμό αυτόν αναδείχθηκαν προσωρινοί ανάδοχοι/ μειοδότες οι οικονομικοί φορείς «...», «...» και «...» και υπεγράφη μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και των εταιρειών αυτών η με αριθ. ... Συμφωνία - Πλαίσιο. Σύμφωνα με τους όρους της συναφθείσας συμφωνίας – πλαίσιο, και συγκεκριμένα σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 7 αυτής «η αξία των παρεχόμενων ... θα καθορίζεται μετά τον επαναδιαγωνισμό (call off) και με τη σύναψη των εκτελεστικών συμβάσεων με τους όρους της παρούσας ... Οι εκτελεστικές συμβάσεις, που θα συναφθούν δεν δύναται να έχουν διάρκεια μικρότερη των 6 μηνών, αλλά ούτε και μεγαλύτερη του ενός έτους».

3. Σε συνέχεια των ανωτέρω, το ... με την υπ' αριθ. ... πρόσκληση (επαναδιαγωνισμό) κάλεσε τις μειοδότες της συμφωνίας –πλαίσιο εταιρείες, δηλαδή τις εταιρείες «...», «...» και «...» να υποβάλουν νέα κλειστή ηλεκτρονική οικονομική προσφορά για την ... (...), 6μηνης διάρκειας, για τη σύναψη της 1ης εκτελεστικής σύμβασης της υπ' αριθ. ... Συμφωνίας Πλαίσιο (...). Η συνολική προϋπολογισθείσα δαπάνη της ... εκτελεστικής σύμβασης ανέρχεται σε

## **Αριθμός απόφασης: 106 /2025**

542.846,94€ χωρίς Φ.Π.Α. (και σε 673.130,22€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24 %, βάσει της κατατεθείσας προσφοράς του τελευταίου μειοδότη κατά τα ειδικώς αναφερόμενα στο Παράρτημα Α' της Πρόσκλησης). Ως κριτήριο ανάθεσης της πρώτης εκτελεστικής σύμβασης ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει της τιμής. Το κείμενο της με αριθ. ... Πρόσκλησης καταχωρήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις 19-9-2024 με ΑΔΑΜ ... καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ με συστημικό αριθμό ...

4. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, με την υπ' αριθ. πρωτ. ... απόφαση του ... της αναθέτουσας αρχής επικυρώθηκε η από 4-11-2024 Εισήγηση της Επιτροπής του διαγωνισμού και το οικείο από 4-11-2024 Πρακτικό της περί αποσφράγισης και αξιολόγησης δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικών προσφορών και οικονομικών προσφορών, έγιναν δεκτές οι προσφορές και των τριών συμμετεχόντων και αναδείχθηκε προσωρινή ανάδοχος της πρώτης εκτελεστικής σύμβασης η εταιρεία «...», ήδη παρεμβαίνουσα, καθώς προσέφερε τη χαμηλότερη τιμή σύμφωνα με το ορισθέν κριτήριο ανάθεσης. Η εταιρεία «...», ήδη προσφεύγουσα, κατατάχθηκε δεύτερη σε σειρά μειοδοσίας και τρίτη η εταιρεία «...» Εν συνεχεία, με την υπ' αριθ. πρωτ. ... απόφαση της αναθέτουσας αρχής επικυρώθηκε το από 14-11-2024 Πρακτικό αξιολόγησης δικαιολογητικών κατακύρωσης μετά της οικείας από 14-11-2024 εισήγησης της Επιτροπής του διαγωνισμού και η άνω εταιρεία «...» αναδείχθηκε οριστική ανάδοχος της σύμβασης. Κατά της τελευταίας αυτής απόφασης οριστικής κατακύρωσης, στην οποία ενσωματώθηκε, κατ' άρθρο 100 παρ. 2 του ν. 4412/2016 η προηγηθείσα απόφαση περάτωσης σταδίων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικών και οικονομικών προσφορών, στρέφεται η προσφεύγουσα και ζητά την ακύρωσή της, παραπονούμενη για την αποδοχή της προσφοράς της οριστικής αναδόχου εταιρείας «...».

5. Η επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία, ως εκ του αντικειμένου της (...), της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α. και του χρόνου εκκίνησης της διαγωνιστικής διαδικασίας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016 σύμφωνα με το άρθρο 345 του ν. 4412/2016, η δε

Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ, ενώπιον της οποίας ασκείται η προσφυγή, είναι αρμόδια για την εξέτασή της.

6. Η υπό εξέταση προσφυγή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, δοθέντος ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 15-11-2024 και η προσφυγή κατατέθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού εμπροθέσμως στις 25-11-2024, δηλαδή εντός της προβλεπόμενης δεκαήμερης προθεσμίας από την άνω κοινοποίηση. Επίσης, η προσφυγή έχει ασκηθεί με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ. 39/2017 και είναι νομίμως υπογεγραμμένη. Επιπλέον, η προσφεύγουσα, η οποία συμμετείχε στον διαγωνισμό με παραδεκτή προσφορά και κατατάχθηκε δεύτερη σε σειρά μειοδοσίας μετά την ανάδοχο, ήδη παρεμβαίνουσα, ασκεί την προσφυγή με προφανές έννομο συμφέρον κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 346 παρ. 1 και 360 του ν. 4412/2016, επιδιώκοντας ευλόγως την απόρριψη της προσφοράς της οριστικής αναδόχου και την ανάληψη της σύμβασης.

7. Η αναθέτουσα αρχή προέβη στις 26-11-2024 στην προβλεπόμενη στο άρθρο 9 παρ. 1α του π.δ. 39/2017 κοινοποίηση της προσφυγής, μέσω της «επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού σε όλους τους συμμετέχοντες και θιγόμενους από τυχόν αποδοχή της.

8. Η παρεμβαίνουσα, η οποία αναδείχθηκε οριστική ανάδοχος της σύμβασης με την προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, άσκησε εν γένει παραδεκτά με κατάθεση στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού και εμπρόθεσμα στις 5-12-2024, δηλαδή εντός της προβλεπόμενης στο άρθρο 362 παρ. 3 του ν. 4412/2016 δεκαήμερης προθεσμίας από την κοινοποίηση της προσφυγής (26-11-2024), τη με ίδια ημερομηνία παρέμβασή της επί της προσφυγής και με προφανές έννομο συμφέρον, καθώς με την προσφυγή ζητείται η απόρριψη της προσφοράς της.

9. Με την 2102/2024 Πράξη της Προέδρου του 6ου Κλιμακίου της ΕΑΔΗΣΥ ορίσθηκε Εισηγήτρια και ημερομηνία εξέτασης της προσφυγής και κλήθηκε η

αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της. Όπως προκύπτει από τον ηλεκτρονικό φάκελο της υπόθεσης, η αναθέτουσα αρχή διαβίβασε εμπροθέσμως στην ΕΑΔΗΣΥ στις 10-12-2024, δηλαδή εντός της προβλεπόμενης στο άρθρο 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016 αποκλειστικής δεκαπενθήμερης προθεσμίας από την κατάθεση της προσφυγής, τις με αριθ. πρωτ. ... απόψεις της, αιτούμενη την απόρριψη της προσφυγής για τους εκεί αναφερόμενους λόγους. Τις απόψεις αυτές κοινοποίησε αυθημερόν (10-12-2024) στους συμμετέχοντες. Επιπλέον, κατά την ίδια ως άνω ημερομηνία η αναθέτουσα αρχή διαβίβασε στην ΕΑΔΗΣΥ τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης.

**10.** Σε συνέχεια των ανωτέρω, η υπό εξέταση προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 6ου Κλιμακίου της ΕΑΔΗΣΥ σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346 και 360 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν, και του άρθρου 3 του π.δ. 39/2017, είναι τύποις παραδεκτή και πρέπει να εξεταστεί στην ουσία της.

**11.** Με τον **πρώτο** λόγο της προσφυγής προβάλλεται ότι μη νομίμως έγινε δεκτή η οικονομική προσφορά της παρεμβαίνουσας, διότι το δηλωθέν από την τελευταία ... (170,00€) παρίσταται ασυνήθιστα χαμηλό και ζημιογόνο, ενώ η επίκληση πιστωτικών τιμολογίων, προς τεκμηρίωση του αληθούς και πραγματικού ... ..., το πρώτον με την αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 88 του ν. 4416/2016, παρέχει στην παρεμβαίνουσα αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, άγει σε νόθευση του ανταγωνισμού και, επιπλέον, συνιστά εναλλακτική προσφορά. Ενόψει των ανωτέρω, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας μη νομίμως η αναθέτουσα αρχή έκανε δεκτές τις διευκρινίσεις και την αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της παρεμβαίνουσας, ως προς το ... Ακόμη, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι δηλωθείσες από την παρεμβαίνουσα ... δεν επαρκούν, κατά τους υπολογισμούς της, για την κάλυψη των απαιτήσεων του ...

**12.** Η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις της αντιτείνει ότι οι δηλωθείσες ... των ..., που θα χρησιμοποιηθούν από την παρεμβαίνουσα βάσει των διευκρινίσεων

της, κρίνονται επαρκείς για την κάλυψη των λειτουργικών απαιτήσεων του έργου, ενώ η επικαλούμενη τακτική της ..., όπου υφίσταται, καθώς και οι δηλωθείσες ... (...) προκύπτουν από τις ... , οι οποίες είναι ελευθέρως προσβάσιμες στο διαδίκτυο. Ακόμη, κατά την αναθέτουσα αρχή, η διαφορά του μηνιαίου ... ..., μεταξύ της οικονομικής προσφοράς της παρεμβαίνουσας και της αιτιολόγησής της, καλύπτεται από τις υφιστάμενες εκπτώσεις /πιστωτικά τιμολόγια που επικαλείται η παρεμβαίνουσα. Η δε αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της και η επίκληση πιστωτικών τιμολογίων ... της προς τεκμηρίωση του δηλωθέντος ... ... δεν συνιστά εναλλακτική προσφορά, καθόσον δεν υποβλήθηκε από την παρεμβαίνουσα κάποια διαφορετική με ισοδύναμη ισχύ προσφορά που να καλύπτει τους όρους της Διακήρυξης και να προσφέρει παρόμοια λύση.

**13.** Η παρεμβαίνουσα αντικρούει τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, υποστηρίζοντας ότι με νόμιμη αιτιολογία η αναθέτουσα αρχή έκανε αποδεκτές τις εξηγήσεις της προς αιτιολόγηση του ... Ακόμη, αντικρούει τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας περί υποβολής εναλλακτικής προσφοράς, καθώς και περί τροποποίησης της αρχικής οικονομικής προσφοράς της, υποστηρίζοντας ότι το δηλωθέν – λογιστικό – ποσό της οικονομικής προσφοράς της ως προς το επίμαχο ... (170,00€ μηνιαίως) ουδόλως τροποποιήθηκε με τις διευκρινίσεις της, αλλά μόνον επεξηγήθηκε ως προς το ύψος του με επίκληση των ιδιαίτερα ευνοϊκών συνθηκών που συντρέχουν στο πρόσωπο της παρεμβαίνουσας (...). Περαιτέρω, αναφορικά με τις αιτιάσεις της προσφεύγουσας περί τροποποίησης της τεχνικής προσφοράς της, αντιτείνει ότι η επικαλούμενη μεταβολή δηλωθέντος ... δεν συνεπάγεται τροποποίηση της τεχνικής προσφοράς ούτε σημαίνει ασάφεια των υποβληθεισών διευκρινίσεων, ενώ μάλιστα δεν προκύπτει αδυναμία ... ούτε και η προσφεύγουσα επικαλείται το αντίθετο. Τέλος, προβάλλει αφενός μεν ότι οι ..., που δηλώνει, επαρκούν για τις ανάγκες της σύμβασης, αφετέρου δε ότι η τεχνική ... που δηλώνει συμβαδίζει με τις επίσημες οδηγίες των ... ενώ σε κάθε περίπτωση ο λόγος αυτός προβάλλεται αλυσιτελώς, καθόσον η προσφεύγουσα έχει δηλώσει μικρότερες ... συγκριτικά με αυτές της παρεμβαίνουσας.

**14.** Στο άρθρο 88 του ν. 4412/2016, το οποίο μεταφέρει το άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, όπως το άρθρο αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 του ν. 4782/2021 (με έναρξη ισχύος, σύμφωνα με το άρθρο 142 παρ.3 του ίδιου νόμου, την 1η.6.2021) ορίζεται ότι: *«1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το ... που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. ...»*. Συναφώς, στο άρθρο 6 παρ. 6 της με αριθ. ... Διακήρυξης για τη σύναψη συμφωνίας – πλαίσιο ορίζεται ότι *«Άρθρο 6 ....6. Η Αναθέτουσα Αρχή, διατηρεί το δικαίωμα να ζητά από τους συμμετέχοντες, στοιχεία απαραίτητα για την τεκμηρίωση των προσφερόμενων τιμών, ιδίως όταν αυτές είναι ασυνήθιστα χαμηλές για το αντικείμενο της ..., οι δε ... υποχρεούνται να παρέχουν τα στοιχεία αυτά και να διευκολύνουν κάθε σχετικό έλεγχο της Αναθέτουσας Αρχής. Στην περίπτωση κατά την οποία οι προσφερόμενες τιμές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές, εφαρμόζονται τα καθοριζόμενα στο άρθρο 88 του Ν.4412/2016....»*.

**15.** Όπως έχει κριθεί (βλ. **ΣτΕ 292/2024**), από τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 συνάγονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εκτιμήσει εάν οι υποβληθείσες στη διαγωνιστική διαδικασία οικονομικές προσφορές είναι ασυνήθιστα χαμηλές και η ενεργοποίηση του μηχανισμού των παραγράφων 1-3 του ως άνω άρθρου 88, δηλαδή η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ελέγχει τη σοβαρότητα ορισμένης προσφοράς, εξαρτάται από την προηγούμενη ύπαρξη αμφιβολιών όσον αφορά την αξιοπιστία και την φερεγγυότητα αυτής, δοθέντος ότι η οδηγία 2014/24/ΕΕ δεν καθορίζει μέθοδο υπολογισμού για τον χαρακτηρισμό προσφορών ως ασυνήθιστα χαμηλών και δεν έχει εκδοθεί σχετικώς υπουργική απόφαση κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 6 του προαναφερθέντος άρθρου 88. Επομένως, κατά τις παραγράφους 1-3, μόνο εφόσον προκύπτουν πράγματι τέτοιες αμφιβολίες οφείλει η αναθέτουσα αρχή να ζητήσει τις διευκρινίσεις που θεωρεί ενδεδειγμένες ως προς τη σύνθεση της προσφοράς (βλ. **ΣτΕ 726/2022**,

ΣΤΕ ΕΑ 10/2021, 12, 164, 208/2020 κ.ά.). Ειδικότερα, σύμφωνα με το προβλεπόμενο στις παραγράφους αυτές σύστημα εντοπισμού και ελέγχου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε μία εκ πρώτης όψεως [*prima facie*] εκτίμηση του κατά πόσον οι προσφορές είναι - “φαίνονται” κατά τη διατύπωση της παρ. 1 του αυτού άρθρου [και της αντίστοιχης παρ. 1 του άρθρου 69 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ]- ασυνήθιστα χαμηλές. Η αναθέτουσα αρχή οφείλει, δηλαδή, κατ’ αρχάς να εξετάσει εάν οι υποβληθείσες προσφορές περιέχουν ένδειξη ικανή να δημιουργήσει την υπόνοια ότι ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλές· εάν οι υποβληθείσες προσφορές δεν περιέχουν τέτοια ένδειξη και, συνεπώς, δεν “φαίνονται” ασυνήθιστα χαμηλές, μπορεί να συνεχίσει τη διαγωνιστική διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης. Στις περιπτώσεις εφαρμογής των παραγράφων 1-3, η αναθέτουσα αρχή διαθέτει, κατ’ αρχήν, ευρεία διακριτική ευχέρεια να χαρακτηρίσει συγκεκριμένη οικονομική προσφορά ως ασυνήθιστα χαμηλή, κατ’ εκτίμηση, ιδίως, της απόκλισης της οικονομικής προσφοράς κάθε διαγωνιζομένου από την προϋπολογισθείσα δαπάνη του έργου, αλλά και σε συνδυασμό με τις λοιπές υποβληθείσες οικονομικές προσφορές· ως εκ τούτου, η έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, την οποία υπέχει η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση που εκτιμά ότι η οικονομική προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, είναι περιορισμένη και δεν υποχρεούται να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της σύνθεσης κάθε προσφοράς, προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Η άσκηση της κατά τα ανωτέρω διακριτικής ευχέρειας υπόκειται, πάντως, σε δικαστικό έλεγχο ως προς την υπέρβαση των άκρων ορίων της. Εξάλλου, σε περίπτωση κατά την οποία διαγωνιζόμενος προβάλλει ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ή ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζομένου, γεννάται αντίστοιχη υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιαδών ισχυρισμών. Η απάντηση αυτή πρέπει να είναι νομίμως αιτιολογημένη, η δε νομιμότητα και επάρκεια της σχετικής αιτιολογίας αποτελεί αντικείμενο ελέγχου από την ΕΑΔΗΣΥ και, εν τέλει, από το αρμόδιο δικαστήριο (πρβλ. ΣΤΕ 726/2022, 1425/2005, ΣΤΕ ΕΑ 12,164, 208/2020 κ.ά.). Πάντως, ισχυρισμοί, ερειδόμενοι μόνο στην κοστολόγηση της προσφοράς του διαγωνιζόμενου οικονομικού φορέα που τους προβάλλει ή και άλλων

υποψηφίων, σε σύγκριση ενδεχομένως και με τις τιμές του προϋπολογισμού, δεν συνιστούν απαραίτητως ειδικούς και συγκεκριμένους, υπό την προεκτεθείσα έννοια, ισχυρισμούς περί του ασυνήθιστα χαμηλού της οικονομικής προσφοράς συνδιαγωνιζομένου, καθόσον η διαμόρφωση της προσφοράς κάθε διαγωνιζομένου συναρτάται με οικονομοτεχνικούς παράγοντες που καθορίζονται ενόψει των ιδίων αυτού δεδομένων (βλ. ΣΤΕ ΕΑ 12, 20, 164, 208/2020 κ.ά.).

**16.** Κατόπιν των ανωτέρω, από την επισκόπηση των στοιχείων του φακέλου και στο πλαίσιο των εκατέρωθεν προβαλλόμενων αιτιάσεων επί του πρώτου λόγου της προσφυγής λεκτέα τα ακόλουθα: Η αναθέτουσα αρχή με το 7-10-2024 έγγραφό της ζήτησε, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, από την παρεμβαίνουσα εταιρεία να αιτιολογήσει εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών το μηνιαίο ... (170,00€) που δήλωσε στην οικονομική προσφορά της. Ανταποκρινόμενη στην άνω πρόσκληση, η παρεμβαίνουσα υπέβαλε εμπροθέσμως μέσω του ΕΣΗΔΗΣ την με ημερομηνία 29-10-2024 αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της ως προς το δηλωθέν ... (βλ. ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...»), καθώς και υποστηρικτικά έγγραφα των ... Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα με την έγγραφη αιτιολόγησή της προέβη σε αναλυτική, κατά είδος, παράθεση του ... και δήλωσε ότι το εκτιμώμενο μηνιαίο ... ανέρχεται στο ποσό των 1.167,18€/μήνα και στο ποσό των 7.003,08€ για την εξάμηνη διάρκεια της σύμβασης. Συναφώς, ανέφερε ότι υπολογίζει ως ... το ποσό των 7.500,00€ για τις ανάγκες της σύμβασης (προκειμένου να καλυφθούν τυχόν έκτακτες ανάγκες της αναθέτουσας αρχής). Σύμφωνα με την οικονομική προσφορά της, το ... ανέρχεται στο ποσό των 1.020,00€ (170,00€ \* 6μήνες), το δε επιπλέον ποσό των 6.480,00€ (7.500,00- 1.020,00) θα καλυφθεί από εκπτώσεις /πιστωτικά τιμολόγια των ... Προς απόδειξη των ισχυρισμών της, προσκόμισε με την αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της ρητές δεσμεύσεις των ... από τους οποίους εφοδιάζεται με ..., σημαντικού ποσοστού έκπτωσης την οποία θα αξιοποιήσει για την προς ανάθεση σύμβαση (βλ. ηλεκτρονικά αρχεία Σχετ. 1 και 2, που προσκομίστηκαν με την αιτιολόγηση). Ειδικότερα, με το από 28-9-2024 έγγραφο της εταιρείας «...» βεβαιώνεται ότι η παρεμβαίνουσα έχει δικαίωμα έκπτωσης/ πιστωτικού τιμολογίου σε ... ύψους

24.488,62€, ενώ με την από 28-9-2024 επιστολή της εταιρείας με την επωνυμία «...» βεβαιώνεται, πλην άλλων, η ύπαρξη πιστωτικού τιμολογίου υπέρ της παρεμβαίνουσας έτους 2023 (το οποίο δεν έχει αναλωθεί) ύψους 18.206,57€, καθώς και η έκδοση νέου πιστωτικού τιμολογίου για αγορά ... ύψους 28.945,58€.

**17.** Οι ως άνω εξηγήσεις της παρεμβαίνουσας έγιναν αποδεκτές από την αναθέτουσα αρχή αυτοτελώς και σε συνδυασμό με τα λοιπά στοιχεία της προσφοράς της. Η κρίση αυτή της αναθέτουσας αρχής παρίσταται νομίμως αιτιολογημένη, απορριπτομένων των αντίθετων ισχυρισμών της προσφεύγουσας. Τούτο, διότι η παρεμβαίνουσα απέδειξε ότι είναι σε θέση να πετύχει ανταγωνιστικότερες τιμές, προσκομίζοντας στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι συνεργάζεται ..., με συνέπεια να έχει ... και συμφωνία ... Ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας, ότι απαραδέκτως υποβάλλονται το πρώτον με τις εξηγήσεις πιστωτικά τιμολόγια, είναι απορριπτέος ως νόμω αβάσιμος. Αυτό, διότι σύμφωνα με το εφαρμοστέο εν προκειμένω άρθρο 88 του ν. 4412/2016, ο συμμετέχων έχει τη δυνατότητα να υποβάλει προς υποστήριξη της προσφοράς του όλες τις διευκρινίσεις, τις οποίες ο ίδιος κρίνει σκόπιμες, λαμβανομένης υπόψη της φύσης και των χαρακτηριστικών της σύμβασης (πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 197/2015, ΔΕφΑθηνών 1402/2024). Συναφώς, στην παράγραφο 2 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016, όπου παρατίθενται ενδεικτικώς τα στοιχεία που δύναται να επικαλεστεί ο προσφέρων προς αιτιολόγηση της τιμής που προσφέρει, ρητώς περιλαμβάνονται και οι εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες για την ... οι οποίες πρέπει να τεκμηριώνονται με στοιχεία κρίσιμα σε σχέση με την συγκεκριμένη σύμβαση (πρβλ. ΔΕΕ Slovensko, ο.π., σκ. 30, ΔΕφΑθ 120/2020). Ενόψει τούτου, νομίμως η παρεμβαίνουσα επικαλέστηκε εκπτώσεις/ πιστωτικά τιμολόγια των ... που συνιστούν ευνοϊκές συνθήκες και οδηγούν σε ... Περαιτέρω, είναι απορριπτέες, ως αβάσιμες, οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας, ότι με την αιτιολόγησή της η παρεμβαίνουσα προέβη σε τροποποίηση της οικονομικής προσφοράς της, καθώς και ότι υπέβαλε εναλλακτική προσφορά. Αυτό, γιατί η ... δεν συνεπάγεται την τροποποίηση της οικονομικής προσφοράς, ούτε ισοδυναμεί με υποβολή εναλλακτικής προσφοράς, αλλά οδηγεί σε απομείωση του πραγματικού ... εκτέλεσης του σύμβασης (βλ. **ΔΕφΑθηνών**

**1402/2024, ΔΕΦΘες/κης 182/2024).** Όπως βασίμως προβάλλει η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις της, η παρεμβαίνουσα δεν υπέβαλε με την αιτιολόγησή της δεύτερη λύση, ούτε διαφορετική με ισοδύναμη ισχύ προσφορά, ώστε να θεωρηθεί ως εναλλακτική προσφορά, αλλά αντιθέτως αιτιολόγησε τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που της δίνουν τη δυνατότητα να δηλώσει ως ... το ποσό των 170,00€ μηνιαίως. Ακόμη, αλυσιτελώς η προσφεύγουσα επικαλείται τροποποίηση της προσφοράς της παρεμβαίνουσας λόγω αλλαγής ..., καθώς η συνθήκη αυτή δεν συνδέεται με το ... ούτε η προσφεύγουσα επικαλείται το αντίθετο. Τέλος, είναι απορριπτέες ως αορίστως προβαλλόμενες αλλά και ως αβάσιμες οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας ότι οι ... δεν επαρκούν για την εκτέλεση της σύμβασης με βάση τις τεχνικές ..., που αναφέρει η παρεμβαίνουσα στην αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της. Εξάλλου, όπως βασίμως προβάλλεται από την αναθέτουσα αρχή και την παρεμβαίνουσα, η τεχνική ... και οι δηλωθείσες ... προκύπτουν από τις οδηγίες του ... Κατόπιν των ανωτέρω, ο **πρώτος** λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως νόμω και ουσία αβάσιμος, κατ' αποδοχή των αντίθετων αιτιάσεων της αναθέτουσας αρχής και της παρεμβαίνουσας.

**18.** Με τον **δεύτερο** λόγο της προσφυγής προβάλλεται ότι μη νομίμως έγινε δεκτή η οικονομική προσφορά της παρεμβαίνουσας, λόγω μη συμπερίληψης της κράτησης ύψους 2% υπέρ του ... Κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, ο υποχρεωτικός συνυπολογισμός – επιβάρυνση με την κράτηση αυτή επήλθε με το άρθρο 81 του ν. 5110/2024. Σύμφωνα δε με τους υπολογισμούς της προσφεύγουσας, το συνολικό ποσοστό των κρατήσεων υπέρ Δημοσίου και τρίτων ανέρχεται σε 16,2476%, το οποίο όφειλαν να υπολογίσουν οι συμμετέχοντες με την οικονομική προσφορά τους. Η παρεμβαίνουσα δήλωσε στην οικονομική προσφορά της, ως διοικητικό ... (συμπεριλαμβανομένων των κρατήσεων υπέρ τρίτων και του φόρου εισοδήματος 8%), το ποσό των 16.264,64€ μηνιαίως, ενώ σύμφωνα με τους υπολογισμούς της προσφεύγουσας (μετά τον συνυπολογισμό της κράτησης 2% υπερ...) το ορθό και νόμιμο ποσό, επί τη βάση των επιμέρους ποσών που δηλώνονται από την παρεμβαίνουσα, ισούται με 17.558,80€. Ως εκ τούτου, υφίσταται απόκλιση ύψους 1.294,16€ (17.558,80 – 16.264,64), η οποία δεν

δύναται να καλυφθεί από το δηλωθέν εργολαβικό κέρδος της παρεμβαίνουσας (εκ ευρώ 11,94), καθιστώντας την προσφορά της τελευταίας ζημιογόνο και άρα μη νόμιμη.

**19.** Η αναθέτουσα αρχή ζητά την απόρριψη του επίμαχου λόγου της προσφυγής, υποστηρίζοντας ότι σύμφωνα με το άρθρο 81 του ν. 5110/2024, παύει η κατάργηση του κοινωνικού πόρου 2% επί των πληρωμών των ... από την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού, δηλαδή από 24-5-2024. Εν προκειμένω, η συμφωνία –πλαίσιο υπεγράφη πριν την έναρξη ισχύος του ανωτέρω νόμου και ως εκ τούτου ορθώς και σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού η παρεμβαίνουσα δεν υπολόγισε την επίμαχη κράτηση 2% υπέρ ... στην οικονομική προσφορά της.

**20.** Η παρεμβαίνουσα αντιτείνει ότι η επίμαχη κράτηση αφενός δεν προβλέπεται στη Διακήρυξη του διαγωνισμού και αφετέρου η καταβολή της επιβλήθηκε με νομοθετική διάταξη, η έναρξη ισχύος της οποίας είναι μεταγενέστερη της υπογραφής της συμφωνίας –πλαίσιο.

**21.** Ο λόγος αυτός της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως νόμω αβάσιμος. Αυτό, αφενός μεν διότι η κράτηση αυτή δεν περιλαμβάνεται στο κανονιστικό πλαίσιο της διαγωνιστικής διαδικασίας, αφετέρου δε διότι επιβλήθηκε με το άρθρο 81 του ν. ν. 5110/2024 με έναρξη ισχύος την 24<sup>η</sup>.5.2024. Συνεπώς, καταλαμβάνει διαδικασίες ανάθεσης, που εκκινούν μετά την ημερομηνία αυτή, ενώ εν προκειμένω η διακήρυξη για τη σύναψη της συμφωνίας –πλαίσιο δημοσιεύθηκε στις 31-8-2021 και η σύμβαση συνήφθη στις 23-4-2023. Ενόψει τούτου, δεν δύναται να καταλογιστεί πλημμέλεια στην οικονομική προσφορά της παρεμβαίνουσας λόγω μη συμπερίληψης της εν λόγω κράτησης.

**22.** Κατόπιν των ανωτέρω, η προδικαστική προσφυγή πρέπει να απορριφθεί, η παρέμβαση να γίνει δεκτή και να οριστεί η κατάπτωση του καταβληθέντος παραβόλου της προσφεύγουσας (άρθρο 363 του ν. 4412/2016).

**Για τους λόγους αυτούς**

**Αριθμός απόφασης: 106 /2025**

Απορρίπτει την προσφυγή σύμφωνα με το σκεπτικό της παρούσας.

Δέχεται την παρέμβαση.

Ορίζει την κατάπτωση του καταβληθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 3 Ιανουαρίου 2025 και εκδόθηκε στις 23 Ιανουαρίου 2025 στην Αθήνα.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ**

**Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**

**ΕΛΕΝΗ ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΥ**

**ΝΙΚΟΣ ΔΕΜΙΡΤΖΗΟΓΛΟΥ**

**α/α**

**ΚΩΝ/ΝΟΣ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ**